

enakomerno debelino, pogosto lomitvijo smeri in poteka, ojačenim obsegom itd., po tej strani sta si ilustracija in pesem gotovo najbolj blizu. Sicer pa spadajo med najlepše risbe pač one, kjer dosega ilustracija neglede na pesem svojo maksimalno avtonomno vrednost, to je kjer deluje kot ilustracija šele v zadnji vrsti, dočim je v prvi vrsti optičen znak. Tam je brez dvoma tudi najmanj konvencionalizmov, ki jih sicer ta karakter risanja rad privleče s seboj, in kot primer naj služijo vinjeta 10, risbe na str. 20, perzonificirani zvon na str. 52, zlasti obe risbi na str. 34 (ki bi morali biti ločeni), dalje str. 42, nekatere risbe iz pesmi str. 46, 54, str. 62 in vinjeta 74. Tu je Pirnat, namreč ne oni iz »Mladega Jutra«, nego tak, kakršen bi prav za prav moral biti, in tu je seveda manj Župančiča, toda kaj naj sicer je ilustracija drugega kakor nov izraz risarja ob pesnikovem tekstu?

R. L.

Selma Lagerlöf: Zgodba o blaznem Gunnarju. Prevedel in uvod napisal Franjo Tominec. Z izvirnimi lesorezi Mihe Maleša. Krekova knjižnica, 6. zv., Delavska založba v Ljubljani, 1951.

Tominec je prevedel kot četrti četrti delo Selme Lagerlöf v slovenščino in ni dvoma, da je poleg Göste Berlinga bila »Zgodba o blaznem Gunnarju« primernejša in potrebnjša prevoda kot pa kaka druga. Za karakterizacijo pisateljice prav gotovo, zakaj v njej je Lagerlöfova dala vse najboljše, kar ima v svojem ustvarjanju: svojevrstno prepletavanje fantastičnega in resničnega sveta, kar daje njenim delom prizvok pesmi, slikanje krajine, iz katere človek sluti demonično povezanost zemlje in človeka, severnjaško pravljico in zagonetnost, ki nam dela vse te ljudi tako zanimive in tako privlačne, zato ker se nam zde v bistvu različni od nas. In njen slog je pesem še v prevodih. In slog — to je svojevrstno podajanje in razporejanje vsebine — je pri Lagerlöfovi najmočnejša prvina, zakaj nikomur izmed modernih pisateljev se ni posrečilo, da bi nam napravil tako človeško sprejemljive snovi, ki po osnovni preprostosti svojega razvoja docela sličijo pravljicam. To je sicer stalna opomba vseh ocenjevalcev Selme Lagerlöfove, a ob »Gunnarju« jo skoraj moram znova napisati, ne samo, ker je to v tej knjigi najbolj očitno, marveč tudi, ker

bi bilo dobro, da bi ta vzor koga med nami zavel na podobne vire in osnove, ki se mi zde v naši književnosti še popolnoma neizčrpani.

Za konec moram omeniti, da je Tominec drugače precej gladki prevod slovnično na mnogih mestih šepav in včasih še neroden, kar pesem ne sme biti. Maleševi lesorezi so delu zelo sorodni in dejstvo, da jih je ravno ta založba poklonila svojim naročnikom, zbuja človeku upravičene misli o neizpolnjenih nalogah ostalega slovenskega knjigarstva.

Mirko Javornik

Dr. Jakob Žagar: Prazgodovina sveta. Ročna knjižnica, 10—12. Izdaja Misijska tiskarna, Domžale, 1952.

Namen teh knjižic nam ni natanko znan, niti nam ni jasen profil njihovih čitalcev, a upamo, da je vsaj avtor vedel, čemu in za koga piše te drobne razprave. Prva izmed njih govori o razvoju, evoluciji in Darwinu, druga o stališču svetega pisma do stvarjenja sveta in tretja o prazgodovinskem človeku. Miselni potek razprav dokazuje, da avtor tvarino le slabo ali celo sploh ne obvladuje in mnenja smo, da je opravil z njimi malo resno delo. Med viri navaja tudi take, ki sodijo vse prej drugam, nego v arheološko stroko in da je le enkrat prečital moj članek v vse premalo resno smatrani Ilustraciji iz l. 1951, str. 18 sl., ali recimo njemu brez dvoma neznan uvod v arheološki oddelek Nar. muz. v Ljubljani, bi bil prihranil svojemu strokovnjaškemu slovesu neodpustljivi kolaps kategorizacije mlajših paleolitskih skeletov pod neolitikom. V rehabilitacijo avtorja je seveda med drugim treba pribiti, da se je hvalevredno, čeprav zelo nepazljivo posluževal del prehistorikov-duhovnikov (n. pr. Obermaierja, Birknerja i. t. d.), in da zasluži »popolnoma nezadostno« Žagarjev kritik pri »Jutru« (26. 5. t. l.), ki misli, da bo zanesljivo vrednost njihovega dela osumničil z gesto, češ, duhovni; saj bi mi bilo sicer popolnoma nerazumljivo, čemu ni dal Max Ebert za svoj leksikon paleolitika in vsega, kar je z njim v zvezi, obravnavati Weirneru, ampak — Obermaierju. Skrajnja malomarnost je le, da se Žagar ni bolj poglobil v svoje vire, in da je nerazumljivo slabo percipiral.

R. L.

Popravi! Str. 315, 5. vrsta od zgoraj: jih podolgočasijo.